

גדלות ואין חקר". וכתוב התם [וכתוב שם, בספר ישעיהו], בענין בריאת העולם: "הלא ידעת אם לא שמעת אלהי עולם ה' בורא קצות הארץ לא ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו נותן ליעף כח". הרי שנאמר בשני העניינים, בענין ירידת הגשמים ובענין בריאת העולם – לשון "חקר".

ו**כתוב** בספר תהלים, בענין בריאת העולם: "מכין הרים בכחו נאזר בנבורה"⁽³⁴⁾. הרי שנאמר לשון גבורה גבי בריאת העולם.

והיות וכך, שבשני העניינים נאמר לשון "חקר", ובענין בריאת העולם כתוב לשון גבורה, הרי זה כאילו נכתב לשון גבורה אף

שנאמר בספר איוב: "עשה גדלות ואין חקר נפלאות עד אין מספר"⁽³¹⁾ ו**כתוב** [וכתוב] בפסוק הבא אחרי מקרא זה, "הנתן מטר על פני ארץ ושלה מים על פני חוצות".

תמהה הגמרא: **מאי משמע?** היאך משמע ממקראות אלו שהגשמים יורדים בגבורה, הרי במקרא זה מוזכר רק לשון "גדולה", ולא "גבורה"?

אמר רבה בר שילא: אתיא [באה ונלמדת דרשה זון בגזירה שוה]⁽³²⁾ "חקר חקר" מברייתו [מבריאתו] של עולם⁽³³⁾.

כתוב הכא, בענין ירידת הגשמים: "עשה

32. "גזירה שוה" היא אחת מ"ג מידות שהתורה נדרשת בהן. והיינו, שלמדים דין בענין אחד מענין אחר, על פי מילים דומות שמופיעות בשני העניינים.

33. כתב המהרש"א, שבאה הגזירה שוה על פי הידוע, שהגם שיש לו לאדם לנסות להשיג ולחקר במציאות העולם ובריאתו מתוך הכוחות הטבעיים, מכל מקום, מה שלא ישיג להבין בכחו, יתלה בקוצר השגתו בזה, כי הוא עמוק ומי ימצאנו. וזה הקשר בין הפסוקים: "הלא ידעת אם לא שמעת וגו' בורא עולם". כלומר, גם בלא שמיעה מתוך התורה "בראשית ברא אלקים", אפשר שידעת מתוך החקירה בענין. ומסיים: אף שהורשית להתבונן בזה, מכל מקום "אין חקר לתבונתו". כלומר, מה שלא תשיג, תתלה בקוצר השגתך, ועומק המושג ממך. עיין שם.

34. ביאר רש"י על תהלים [סה ז], שהקדוש ברוך הוא מצמיח הרים שהם קשים בכוחו,

משנה ב' כתב: וכינו אותו במילה גבורה לגודל תועלתו.

והרמב"ן בפירושו התורה [בראשית ז יח] כתב, שזהו לשון חזוק, כפי שמצינו במבול לשון "ויגברו המים", שהיו באים בחזוק ובשטף, ועוקרים האילנות ומפילים הבתים, כי לכח יקראו גבורה. ואפשר שכוונתו כפי שכתב בעל המכתם, שיורדים בגבורה ובכח כדי שיכנסו בארץ וירוו אותה.

אמנם בתחילת דבריו שם כתב, ש"ויגברו המים" היינו שנתרבו מאוד. ולכאורה פירוש זה מתאים ביותר הכא.

ועיי' להלן [ז א] מה שהבאנו בשם הגר"א [באדרת אליהו] על דברי הגמרא "מתוך שהיא שקולה כתחית המתים וכו'".

31. כך גורסים הב"ח והמהרש"א. וכך הוא סדר הפסוקים בפרק ה' בספר איוב: "עושה גדלות ואין חקר, נפלאות עד אין מספר. הנותן מטר על פני ארץ". אבל המקרא "עושה גדלות עד אין חקר" נמצא בפרק ט', ואם כן, אין לו שייכות לירידת הגשמים. עיין שם.